

دانشگاه علوم پزشکی گیلان
مرکز تحقیقات علوم اعصاب

هفته نامه

علوم اعصاب

جلد ۱، شماره ۴، ۱۳۹۸/۵/۲۲

مطالب این هفته:

- مغز

هفته نامه علوم اعصاب

۱۳۹۸/۰۵/۲۲

جلد ۱، شماره ۴

مغز

مغز را شگفت انگیزترین ارگان در بدن می دانند که تقریباً تمام عملکردهای ما را در مواجهه با محیط داخلی و خارجی مدیریت می کند. کارکرد این بخش از بدن بقدری حائز اهمیت است که آن را جدای از بقیه بدن محسوب می کنند و واژه "بدن و مغز" یک مضمون آشنا در کتابها و مقالات نوشته شده در مورد مغز در سالهای اخیر است. در سالهای پایانی قرن گذشته و در چند سالی که از قرن جدید می گذرد، تلاشهای زیادی برای شناخت کارکرد مغز و اجزاء آن و ارتباطات بین این اجزاء از یک سو و ارتباطات بین اجزاء مغز و سایر بخشهای بدن از سوی دیگر، انجام شده که ما را با دنیای جدید از دانسته ها مواجه ساخته است. در کنار آن، راههای بهبود درمان بیماری مغز و اعصاب و بیماریهای روانی نیز با تغییرات شگفت انگیزی روبروست و مهمتر از همه اینکه ابزار و وسایل زیادی هم در کنار تمامی این پیشرفتهای تولید و توسعه داده شده اند که فهم بهتر کارکرد مغز و دخالت غیر هجومی در این کارکردها را سبب شده اند. شاید بتوان یکی از با اهمیت ترین این پیشرفت ها را فهم این نکته دانست که ساختار و کارکرد مغز در اثر عوامل محیطی (چه عوامل درون بدنی مانند هورمونها و سایر مواد آزاد شده در اثر فعالیتهای بدنی و چه

عوامل بیرونی مانند حوادث و رخدادها) دستخوش تغییرات گذرا و یا ماندگار می شود. این تغییرات آنقدر مهم هستند که بصورت پسوند به کلمه مغز اضافه می شوند و امروزه عناوینی مانند مغز استرس دیده، مغز مضطرب، مغز افسرده، و مغز مغشوش، به وفور در متنهای علمی یافت می شوند. یکی از مهمترین عوامل هورمونی که بر ساختار و کارکرد مغز اثرات تاثیرگذاری داشته و می تواند اثرات خود را بصورت پایدار نشان دهد، هورمونهای جنسی هستند. هورمونهای جنسی از دوران جنینی بر روند ساختارسازی در مغز و ترتیب قرار گرفتن سلولهای مغزی و نیز ساختمان کلی مغز اثر گذاشته و به همین دلیل عبارت مغز زنانه (مغزی که تحت تاثیر هورمونهای جنسی زنانه قرار گرفته) و مغز مردانه (مغزی که در دوران جنینی تحت تاثیر هورمونهای مردانه قرار گرفته) نیز از دیگر عباراتی هستند که در سالهای اخیر در بین محققین رشته مغز و اعصاب کاربرد دارند. وجود تفاوتی ساختاری در مغزی که تحت تاثیر هورمونهای جنسی زنانه قرار گرفته با مغزی که تحت تاثیر هورمونهای مردانه قرار گرفته است ما را بر آن می دارد که تفاوتیهای کارکردی در مغز زنانه و مغز مردانه را با دقت و موشکافی بیشتری مورد

کنکاش قرار دهیم. اهمیت موضوع آنجایی خود را نشان می دهد که این دو نوع مغز بخواهند در یک تعامل اجتماعی اعم از دو نفره و یا بیشتر با هم همکاری کنند. شناخت توانائی ها و نقاط اصلی این کارکردها ما را به مباحث غیر علوم اعصاب (مانند حقوق) نیز خواهد کشاند- که این می تواند در عین اینکه یک فرصت است، یک خطر هم باشد- اما در نظر گرفتن این تفاوتها می تواند به ما در جهت بهبود فهم ما از رفتارهای زنانه و مردانه و کمک به تکامل بخشی به آنها کمک کند.

همکاران:

- ◆ دکتر هدایت صحرایی
- ◆ دکتر شیمیا شهید
- ◆ دکتر غلامحسین مفتاحی
- ◆ دکتر ژیل پیرزاد جهرمی
- ◆ دکتر علیرضا محمدی
- ◆ دکتر بشری هاتف
- ◆ آقای رضا کاظمی
- ◆ آقای سگر امامقلی
- ◆ خانم زهرا بوربور
- ◆ خانم مریم عالم عارف
- ◆ آقای غلامرضا حرفه دوست
- ◆ آقای احسان منشادی